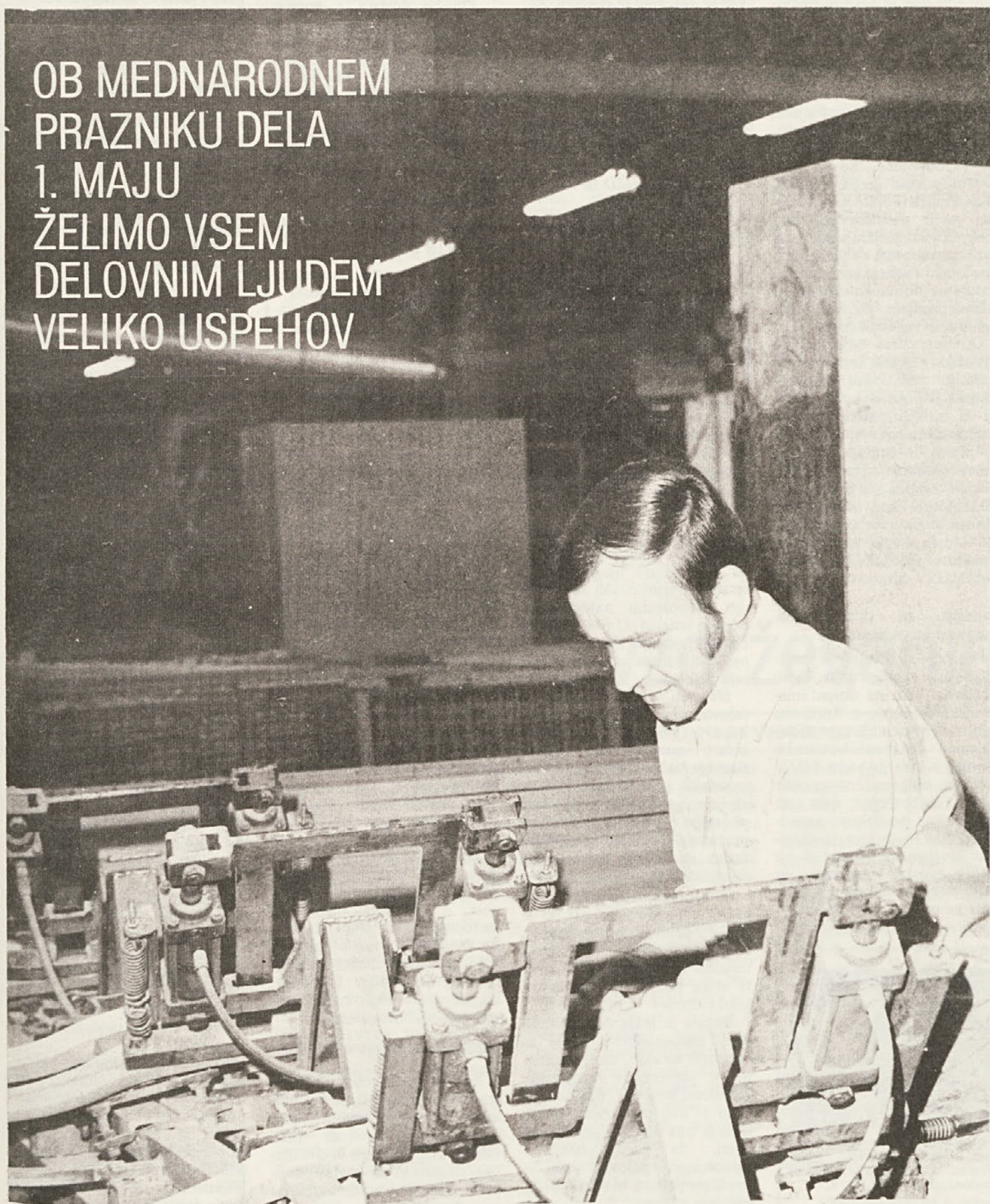

novoles

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE „NOVOLES“, LESNI KOMBINAT NOVO MESTO – STRAŽA

OB MEDNARODNEM
PRAZNIKU DELA
1. MAJU
ŽELIMO VSEM
DELOVNIM LJUDEM
VELIKO USPEHOV

8. kongres ZK Slovenije

Po daljših pripravah in široki razpravi o predlogih kongresnih dokumentov v organizacijah in vodstvih ZK se je 3. 4. 1978 pričel v Ljubljani, odeti v cvetje in zastave, 8. kongres Zveze komunistov Slovenije.

Gospodarsko razstavišče je tri dni gostilo 672 delegatov in nad 300 gostov, na kongres pa so prišle tudi delegacije CK ZKJ, centralnih in pokrajinskih komitejev ZK bratskih republik in pokrajini, zamejskih Slovencev in pokrajinskih komitejev komunističnih partij iz Poljske, Avstrije, Italije in Madžarske. Po plenarnem zasedanju v ponedeljek dopoldne, ko je imel uvodni referat predsednik CK ZKS France Popit, so se delegati razšli na delo po petih kongresnih komisijah, v sredo pa so se znova sestali na plenarnem zasedanju, kjer so sprejeli kongresne dokumente, nato pa sklenili kongres po treh zares izredno ustvarjalnih dneh.

Osrednje delo kongresa je potekalo v petih komisijah. V komisiji za družbenoekonomske odnose in razvoj, komisiji za razvijanje sistema socialistične demokracije, v komisiji za razvoj in statut ZKS, za idejna vprašanja vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture ter v komisiji za mednarodne odnose je skupno razpravljalo ali oddalo svoje razprave v pisni obliki nad 400 delegatov.

Komisija za družbenoekonomske odnose in razvoj

Področje te komisije je izredno obširno, a je kljub temu možno združiti na skupni imenovalec, da bomo z družbeno preobrazbo ustvarili take samoupravne družbenoekonomske odnose, v katerih bodo TOZD in KS vse bolj resnične osnovne celice družbenega dela in življenja, da bo delavec zavestno odločal o svojem in celotnem družbenem razvoju in bo TOZD postala začetna in končna celica ustvarjanja vrednosti in pridobivanje dohodka. Tako so bili tudi zastavljeni

kongresni dokumenti, ki so jih številni delegati v svojih razpravah še dopolnili in razširili.

V tej komisiji se je beseda delegata še posebej ustavila ob uresničevanju zakona o združenem delu, ob sedanjem gospodarskem položaju, o položaju kmetijstva in posebej kmetov, o prometu in turizmu itd. Posebna razprava je bila namenjena dohodkovnim odnosom v TOZD, med TOZD in med proizvodnjo in trgovino.

IZVOLJENI ČLANI V ORGANE ZKS IN ZKJ

Z dolgotrajnim ploskanjem so delegati in gostje ponovno izvolili za predsednika centralnega komiteja ZKS Franceta Popita in za sekretarja CK ZKS Franca Šetinca. Za člane predsedstva CK ZKJ so izvolili Edvarda Kardelja, Staneta Dolanca in Franceta Popita in predlagali Vlada Janžiča za izvršnega sekretarja v predsedstvu CK ZKJ.

Poleg tega so izvolili člane centralnega komiteja ZKS, tovariško razsodišče ter statutarno in nadzorno komisijo.

Izvolili so še 60 delegatov enajstega kongresa ZKJ, ki bodo zastopali junija v Beogradu slovenske komuniste.

Komisija za razvijanje sistema socialistične samoupravne demokracije

Že uvodni referat predsednika te komisije je nakazal, da je poudarek na pglavitnih strateških usmeritvah za nadaljnjo preobrazbo našega političnega sistema, ki postaja odločilno vprašanje našega nadaljnega uspešnega samoupravnega razvoja.

Delegati v tej komisiji so celovito in kritično ocenili, kako se je doslej uresničevala oblast samoupravno organiziranega delavskega razreda ter opredelili smeri za nadaljnje akcije komunistov na tem področju, kjer velja posebna pozornost dosedanjim rezultatom in razvoju delegatskega sistema v prihodnje.

Osnovna samoupravljanja je v bistvu zamenljivi delegat, ki je vsajen v delovno organizacijo ali krajevno skupnost, se pravi, da sodeluje na seji skupščine tisti, ki stvar pozna in jo tudi do konca izpelje.

Beseda je tekla tudi o družbeni samozaščiti. Posebej so opozorili na skrb, da se varnost ne bi prevesila v omejevanje človekove svobode, namesto da bi jo še bolj podpirala. Ponovljena je bila tudi že dolgo znana misel, da ocen politično-varnostnega položaja ne bi smeli prepuščati le organom za notranje zadeve.

Komisija za razvoj in statut ZK Slovenije

Ta komisija je posvetila največ pozornosti delovanju osnovne organizacije ZK v prihodnje.

Položaj delavca v temeljni samoupravni skupnosti je še marsikje v neskladju s sprejetimi usmeritvami. Delavec marsikje dejansko še ne odloča, procesi preobrazbe ponekod prepočasi napredujejo, obremenjujejo nas še predstavniki odnosi, preveč je forumskega dela družbenopolitičnih organizacij, delegatski sistem je prepuščen samemu sebi.

Spopad med silami, ki si prizadevajo za vzpostavitev novih, demokratičnih, enakopravnih, naprednih odnosov v svetu, in tistimi, ki skušajo zavirati napredni razvoj, sproža mnogotere krize in krizna žarišča, ki dajejo tako značilen pečat sodobnemu svetu.

V prizadevanjih neuvrčenih in same Jugoslavije za premaganje nasprotij in odpravljanje vzrokov kriznih žarišč v mednarodnih odnosih in za krepitev načel in politike neuvrčenosti ima svoj delež tudi Slovenija.

Razpravljalci so zlasti poudarili pomembnost sodelovanja s komunističnimi in demokratičnimi partijami drugih držav, reševanje manjšinskega vprašanja ter podružbljanje na področju zunanje politike, pri čemer imajo delovni ljudje in vsi organizirani nosilci mednarodnega sodelovanja vse možnosti za vključevanje v odločanje in uresničevanje enotne jugoslovanske zunanje politike in mednarodnih odnosov na vseh področjih.

Komisija za idejna vprašanja vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture

V tej kongresni komisiji je bila izhodiščna misel iz uvodnega referata, da je marksistična z nanost neločljiva sestavina revolucionarnega gibanja in progresivne misli našega časa.

Ko danes govorimo o marksizmu v izobraževanju, vzgoji, znanosti in kulturi, poudarjamo, da gre za marksizem, za revolucioniranje znanosti same. Marksizmu gre za nove kakovosti življenja, pri čemer se seveda ne odreka materialnemu standardu, ne vdaja pa se vsem njegovim posledicam.

Beseda je tekla med drugimi tudi o odprtosti naše družbe, pri čemer pa se v umetnosti pojavljajo tudi „nevredne“ stvari.

Posebej je bila izpostavljena odgovornost intelektualnega dela v kulturi, raziskovalnem delu in izobraževanju, nadalje ocena, da je treba pri spreminjanju odnosov na teh področjih delati več na vsebinskih kot na organizacijskih vprašanjih.

Poudarjeno je bilo usmerjeno izobraževanje in zahteva po uresničevanju zastavljenih programskih temeljev, pri čemer je treba prekiniti klasično prakso delitve srednjega šolstva na šole za bodoče intelektualce in na šole za opravljanje delavskih poklicev.

Fotografija na naslovni strani nam predstavlja tov. Rajer Franca iz TOZD TSP, ki lepi naslone stolov. Foto: V. K.

Akcija teče

Da bi sprejemanje pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov v naši delovni organizaciji potekalo kolikor se le da načrtno, smo v prvi polovici aprila sprejeli plan dejavnosti na tem področju za obdobje od 10. 4. do 31. 5. 1978.

Da bi lahko vsak član naše DO vedel, kako ta akcija poteka, objavljamo plan te dejavnosti. Obenem želimo razložiti nekatere kratice iz tega plana: UDU — ugotavljanje delovne učinkovitosti; VZD — vrednotenje zahtevnosti dela; BII — biro za industrijski inženiring.

Ker je zastavljena akcija organizacijsko zahtevna in izredno široka, se je pokazala potreba po akcijsko-koordinacijskih telesih, ki so našli za sedaj svojo obliko v družbenem svetu DO in v družbenem svetu TOZD ter DSSS. Družbeni svet DO sestavljajo: IO sindikalne konference Novoles; svet ZK Novoles; predsednik DS Novoles; predsednik OS Novoles; predsednik mladine Novoles, sklicuje ga predsednik IO sindikalne konference Novoles.

Družbeni svet TOZD in DSSS pa sestavljajo: IO OOS TOZD — DSSS; OO ZK ali sekretariat OO ZK TOZD; predsedstvo mladine TOZD; DS TOZD; vodstveni delavci TOZD; izvršilni odbor. Sklicuje ga predsednik IO OOS TOZD.

Plan dejavnosti sprejemanja pravilnikov OD DO od 10. 4. do 31. 5. 1978.

I. FAZA: 10. — 22. april
Tema: obravnava gospodarskega plana; informacija o poteku dela komisij UDU; izplačilo OD brez gotovine; samoupravni sporazumi

A. DRUŽBENI SVET DO 10. 4. ob 12. uri
Dnevni red:
1. Akcija sprejema pravilnikov OD
ODGOVORNI: poslovni sekretar, predsednik IO sindikalne konference Novoles.

B. DRUŽBENI SVETI TOZD — DSSS 12. 4. ob 12. uri
Dnevni red:
Isto kot A.
ODGOVORNI: direktor TOZD, sekretar TOZD, predsednik IO OOS TOZD, sekretar OO ZK TOZD

C. IZOBRAŽEVALNI PROCES AKTIVISTOV TOZD — DSSS (vodje del. skupin) 13. — 14. 4.

Tema: spoznavanje tehnike dela UDU; ODGOVORNI: direktor TOZD, sekretar TOZD, predsednik komisije UDU.

D. DELOVNE SKUPINE TOZD — DSSS 17. 4. — 22. 4.

Tema: obravnava gosp. plana 78; informacija o poteku dela komisij UDU; izplačilo OD brez gotovine; samoupravni sporazumi. ODGOVORNI: Direktor TOZD, sekretar TOZD, vodje delovnih skupin.

II. FAZA: 24. — 10. 5. 1978

Tema: konkretna potrditev predloga UDU; sprejem pravil VZD; periodični obračun; osnovni pravilnik — pravilnik o UDU.

A. DRUŽBENI SVET DO 24. 4. ob 8. uri

Dnevni red: analiza poteka akcije; dogovor za drugo fazo. ODGOVORNI: poslovni sekretar, predsednik IO sindikalne konference Novoles.

B. DRUŽBENI SVETI TOZD — DSSS 24. 4. ob 12. uri

Dnevni red: kot A. ODGOVORNI: direktor TOZD, sekretar TOZD, predsednik IO OOS TOZD, sekretar OOKZ TOZD.

C. IZOBRAŽEVALNI PROCES VODIJ DELOVNIH AKTIVOV 25. — 26. 4.

Tema: sprejem predloga meril UDU; sprejem pravil VZD. ODGOVORNI: direktor TOZD, sekretar, predsednik kon. UDU, predsednik konference VZD. Pri izobraževanju sodelujejo strokovni sodelavci BII.

D. RAZPRAVA V DELOVNIH SKUPINAH 3. 5. — 10. 5. 1978
Tema: potrditev predloga meril UDU, razprava o pravilnikih osnovni UDU; potrditev pravil VZD; periodični obračun. ODGOVORNI: direktor TOZD, sekretar, vodje delovnih skupin. Sodelujejo strokovni sodelavci BII.

III. FAZA

Tema: sprejem in potrditev VZD; pravilnik o VZD, pravilnik o OD.

A. DRUŽBENI SVET DO 11. 5. ob 8. uri

Dnevni red: analiza II. faze; dogovor za III. fazo. ODGOVORNI: poslovni sekretar, predsednik IO sind. konf. Novoles.

B. DRUŽBENI SVETI TOZD — DSSS 11. 5. ob 12. uri

Dnevni red: kot A. ODGOVORNI: direktor TOZD, sekretar TOZD, predsednik IO OOS TOZD, sekretar OOKZ TOZD.

C. RAZPRAVA V DEL. SKUPINAH IN POTRDI TEV OCE NE VZD 15. — 26. 5.

Tema: potrditev ocene VZD; pravilnik o VZD, pravilnik o organizaciji dela. ODGOVORNI: direktor TOZD, sek. retar TOZD, vodje delovnih skupin, aktivistov. Sodelujejo strokovni sodelavci BII.

D. DRUŽBENI SVETI TOZD — DSSS 29. 5. ob 12. uri

Tema: objava rezultatov VZD. ODGOVORNI: direktor TOZD, sekretar TOZD, predsednik IO OOS, sekretar OOKZ, predsednik kom. VZD.

E. REFERENDUM: 31. 5. 1978

Za tehnično izvedbo referenduma odgovorni Grabnar, sekretarji TOZD.

OKVIRNO DELO KOMISIJ UDU — VZD TEHNIČNO IZOBRAŽEVANJE

A. IZOBRAŽEVANJE TEHNOLOGOV (vrednotenje operacij v proizvodnji) 17. 4. — 22. 4.

B. KOMISIJE UDU PRIPRAVIJO GRADIVO SKUPIN Z BII do 24. 4. 1978.

Dva dni na teden — dokončna priprava pravilnikov do 26. 4. 1978 BII. ODGOVORNI: predsedniki komisij UDU.

C. Komisija VZD usklajuje že prispeli material 3. — 10. 5. 1978 do 29. 4. konča vzročni razvidni nalog. ODGOVORNI: predsedniki komisij VZD, BII.

D. Centralna komisija VZD usklajuje gradivo 9. 5. — 10. 5. 78. ODGOVORNI: predsednik centralne komisije VZD, BII.

Za boljše vzdrževanje

UVAJANJE PLANSKO PREVENTIVNEGA VZDRŽEVANJA

Sedanje vzdrževanje temelji skoraj izključno na odpravljanju sprotnih okvar. Vzdrževalci so vsak dan pripravljeni, da čim hitreje popravijo okvare na strojih in napravah in s tem kar se da zmanjšajo zastoje v proizvodnji. Kljub trudu večkrat slišimo pripombe, da je vzdrževanje na psu. Ali je to res? In če je, zakaj? Ali smo kaj ukrenili, da bi se sedanje stanje izboljšalo? Ali ni že skrajni čas, da pogledamo resnici v oči in pričnemo ukrepati, kajti najbolj enostavno je kritizirati druge in s tem ščititi sebe.

Če se sprehodimo po Novolesu, vidimo raznovrstne stroje in naprave. Veliko je novih sodobnih avtomatskih strojev, precej pa tudi starih, ki niso več rentabilni in komaj čakajo na odpis. Te stroje smo kupovali doma in v številnih tujih državah od različnih proizvajalcev.

Tehnična dokumentacija je v večini pomanjkljiva ali pa je sploh ni. Ta dokumentacija pa je osnova za dobro vzdrževanje. Rezervne dele lahko dobimo samo iz uvoza, dobavni rok je zelo dolg.

Potrebna je nova organizacija in drugačen način vzdrževanja. Že nekaj let se uveljavlja nov način vzdrževanja, to je preventivno vzdrževanje. Tako naj bi zmanjšali okvare in zastoje. S pregledi lahko predvidimo okvare, ki nastanejo zaradi izrabljenosti delovnih sredstev, ter s čiščenjem in mazanjem preprečimo nastanek teh okvar. S tem se tudi bistveno zmanjšajo stroški vzdrževanja.

Akcija za začetek planskega preventivnega vzdrževanja v Novolesu je stekla v začetku

septembra lani. Pri tem so nam pomagali strokovnjaki iz ISKRE, TOZD Biro za industrijski inženiring. Z delnim uvajanjem pa smo v vseh TOZD začeli v začetku aprila. Kaj smo naredili v pripravljalnem obdobju, ki je trajalo dobrega pol leta?

Najprej smo razvrstili vse stroje in naprave v tri skupine (A, B in C). V skupini A so najvažnejše naprave, katerih izpad lahko povzroči večji zastoj ali ohromitev proizvodnje. V skupini B so delovna sredstva, brez katerih proces proizvodnje kljub nekajdnevni izpadu strojev nemoteno poteka. V skupino C pa spadajo vse ostale, če lahko tako rečemo, manj pomembne naprave. V najbolj pomembni

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

skupini je približno 30 % vseh delovnih sredstev.

Potem je bilo treba zbrati vso tehnično dokumentacijo strojev in naprav, ki je osnova za nadaljnje delo. Uvedli smo novo dokumentacijo, ki vsebuje: karton stroja — naprave, operacijski list, poročilo o manjših okvarah, poročilo o preventivnem posegu, list evidence vzdrževanja, obratovalnih ur in delovni nalog.

Osnovni dokument za načrtovanje preventivnega vzdrževanja je karton stroja, ki vsebuje vse izhodiščne podatke o določenem delovnem sredstvu. Izpolnimo ga s pomočjo dokumentacije in zbranih podatkov. Popisani so vsi deli, ki se hitro obrabijo in jih moramo imeti na zalogi. Ker pa je dokumentacija zelo pomanjkljiva, bo potrebno še precej časa, da bodo zbrani vsi potrebni podatki.

Za vsako planirano preventivno opravilo je pripravljen operacijski list (za enkrat samo za skupino A); to je spisek delovnih nalog, ki jih je potrebno v okviru opravila izvršiti. Spisek stalno dopolnjujemo na podlagi povratnih informacij.

Po končanem posegu napišemo poročilo o preventivnem posegu, ki vsebuje: ugotovljena šibka mesta, opravljena popravila in zamenjave, vrste rezervnih delov, ki jih bomo potrebovali pri naslednjem posegu itd.

V poročilu o manjših okvarah navedemo: vrsto popravila, popis popravljenih ali zamenjanih delov, način odprave okvare, vzrok okvare itd.

Na listu evidence vzdrževanja bodo zbrani vsi podatki o vzdrževanju posameznega delovnega sredstva.

Na podlagi evidence obratovalnih ur, ki jo bodo vodili mojstri v proizvodnji, bomo dobili dejansko število ur obratovanja strojev in naprav.

Vsa ta dokumentacija je prav gotovo potrebna za izboljšanje vzdrževanja in zmanjšanje zastojev proizvodnje. Samo na podlagi povratnih informacij bomo lahko ugotovili, koliko nas stane vzdrževanje posamezne naprave, in jo predlagali za odpis, če bo potrebno; zbrali potrebne podatke o rezervnih delih in določili njihove minimalne zaloge; ugotovili šibka mesta; naredili analize vzrokov in pogostosti okvare itd. Seveda posameznik vsemu temu ne more biti kos, zato bomo v okviru TOZD TES ustanovili centralno pripravo dela. Sestavljali jo bodo tehnologi, ki bodo skrbeli za TOZD TSP, TVP, TDP, Žaga, TPI in Dvor.

V drugih dislociranih TOZD bodo tehnologi povezani s centralno pripravo dela oz. TOZD TES. Dejavnost centralne priprave dela in vzdrževalcev v TOZD podrobno opisuje samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih temeljnih organizacij in temeljne organizacije skupnega pomena — TES, zato ga ne bi posebej navajal.

Posebno pozornost bomo

morali posvetiti nabavi novih osnovnih sredstev. Do sedaj je to potekalo mimo vzdrževanja, kar ja popolnoma napačno, posledica pa je sedanje žalostno stanje. Za naprej mora biti pri nabavi novega osnovnega sredstva prisoten predstavnik vzdrževanja, in to od zasnove do vključitve naprave v proizvodnjo. To je pogoj za uspešno vzdrževanje.

Če hočemo izboljšati vzdrževanje, se moramo v to akcijo

vključiti vsi, od delavcev v proizvodnji preko vzdrževalcev do direktorjev TOZD. Samo z veliko volje, medsebojnim sporazumevanjem in dogovarjanjem ter izpolnjevanjem zadanih nalog lahko dosežemo ta cilj.

O vseh nadaljnjih akcijah v zvezi s planskim preventivnim vzdrževanjem vas bomo sproti obveščali v našem glasilu.

V. B.

Bližajo se dopusti

Bliža se čas dopusta, ko vsakdo v mislih razporeja dni, ki jih bo preživel na morju, v gorah ali kje drugje s svojimi najbližjimi.

Pri vsakem delu, naj bo še tako v skladu z interesi človeka, se postopno nabirajo manjše ali večje psihične napetosti. Te napetosti lahko sproščamo vsak dan, toda običajno se nabirajo v nas v daljših razdobjih. Eden najučinkovitejših načinov za sproščanje napetosti je počitek in menjava okolja. Prav zato je dopust oblika sprostitve, premagovanja kronične utrujenosti in izčrpanosti, zbiranja rezervne moči, kakor tudi osvežitve telesa in duha.

V sodobnem življenju mehanizacija pogosto nadomešča mišično aktivnost, obremenjuje pa živčevje in čutila. Mišična aktivnost ljudi med delom je premajhna za vzdrževanje telesne kondicije. To pa moramo na-

domestiti v prostem času z rekreacijo. Rekreacija je skupek vseh dejavnosti, katerim se človek posveča zaradi aktivnega počitka in razvedrila, potem ko se je osvobodil svojih poklicnih, družbenih in družbenoekonomskih dolžnosti. Kulturno-zabavno in družbeno življenje ima namen, da napravi življenje prijetno, veselo, smotno in koristno za razvoj osebnosti ter za vzdrževanje duševne kondicije.

Pomena dopusta in rekreacije se vse bolj zavedamo tudi v naši delovni organizaciji, zato si prizadevamo, da v okviru materialnih možnosti omogočimo kar največjemu številu zaposlenih prijeten in zaslužen odih.

V letu 1978 bomo zaposleni v Novolesu lahko letovali v

kamp prikolicah v Novigradu, Ankaranu, Bohinju ter v stanovanjih v Červarju pri Poreču. Ljubiteljem „nomadskega“ življenja pa so na razpolago še štirje šotori. Če bo dovolj prijav, bomo z INEXOM sklenili pogodbo za odkup sobe, tako da boste lahko letovali v hotelu A kategorije GIRANDELA v Rabcu. Prijave za letovanje zbiramo do 3. 5. 1978, razen za Rabac, ker moramo skleniti pogodbo do 20. 4. 1978. Prijave oddajte sekretarjem TOZD tov. Vovku ali Horvatovi v kadrovskem oddelku.

Glede na pomen dopusta je zaželeno, da delavci letnega dopusta ne drobimo, marveč ga izkoristimo čim več naenkrat in ga izpolnimo z aktivnostjo, ki je v skladu s humanimi smotri dopusta.

Darja H.

Stanovanje in krediti

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA

Reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev je eno najbolj občutljivih področij socialnega in družbenega razvoja in skrbi za delavce v združenem delu, saj zajema veliko število delavcev. Za ureditev stanovanjskega vprašanja so potrebna velika finančna sredstva in razvit socialni čut.

Da bi zadostili potrebam čim večjega števila delavcev po stanovanjskih posojilih in družbenih stanovanjih, je potrebno s programom reševanja stanovanjskih problemov delavcev za stanovanjsko izgradnjo predvidena finančna sredstva najbolj racionalno uporabiti.

Do sedaj je bilo investiranje usmerjeno predvsem v individualno gradnjo, ker je tako narekovala situacija v Novolesu, saj se je za novo gradnjo in adaptacijo javilo več kot sto prosilcev. Zaradi podrazitve gradnje, slabših pogojev kreditiranja in podobnega zanimanje za individualno gradnjo upada,

vse večji pomen in podporo družbe pa dobiva blokovna gradnja. Kljub temu je treba obdržati individualno kreditiranje, saj sicer veliko graditeljev zaradi že prej omenjenih vzrokov ne bi moglo dokončati začete delo.

V Novolesu smo za leto 1978 namenili za kreditiranje 600.000 din. Kriteriji in merila za pridobitev posojila za individualno gradnjo so določeni v samoupravnem sporazumu za dodeljevanje stanovanj in posojil za stanovanjsko izgradnjo. Rok za oddajo prošenj z dokumentacijo je bil do 20. 4. 1978,

kajti komisijo za ogled novogradenj čaka še veliko dela, predno lahko izdela dokončno prednostno listo upravičencev.

In kako je z reševanjem stanovanjske problematike?

Sedaj ima Novoles okoli 90 stanovanj, na seznamu do 30. 3. 1978 pa imamo še 84 prosilcev. Vendar še niso znane vse potrebe, prav tako si komisija prosilčevih življenjskih in stanovanjskih razmer še ni ogledala in to je tudi vzrok, da še nimamo dokončne slike. V letošnjem letu bomo v bloku v Straži dobili še 15 stanovanj, kar je glede na število prosilcev dokaj malo, vendar moramo priznati, da smo v primerjavi s preteklimi leti naredili velik korak naprej. Novoles je za ta stanovanja namenil veliko sredstev.

Darja H.

Pohištvo in narodni motivi

Zgodovinski razvoj slovenske ljudske umetnosti se da na podlagi gradiva zasledovati nekako od srede 18. stoletja naprej. Za slovensko ljudsko umetnost so značilni v prvotnem obdobju verski, nato periodični moment, ki se mu kasneje priključi še nacionalni.

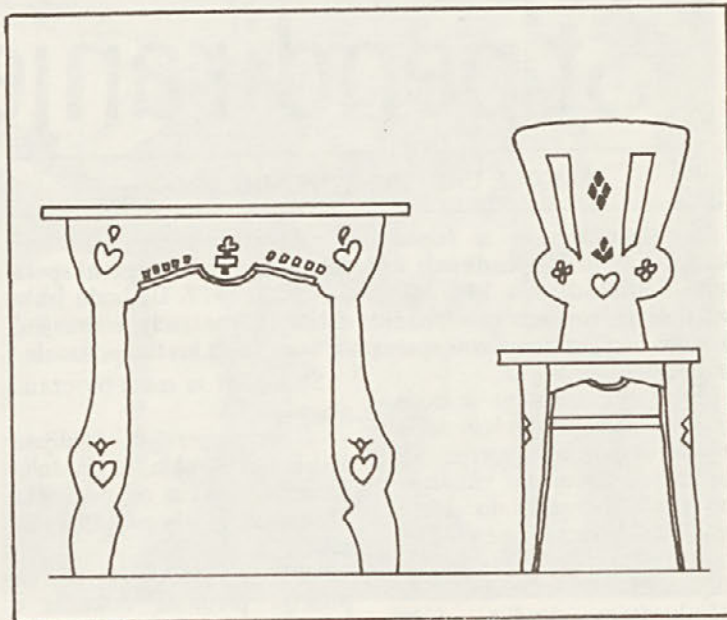
Glavni okrasni motiv naše ljudske umetnosti je srčasta oblika, ki se pojavlja v vseh mogočih variantah. Ta oblika ima pri nas izvor v simbolih katoliške cerkve, ki se nanašajo na srce Jezusa in Marije. Prvotna kmečka ljudska umetnost ne pozna srčaste oblike kot simbola erotike. Kot tako jo najdemo šele v novejšem času. Srčasti okrasni dominantni se pridružujejo posnetki celih oltarjev in njihovih delov, kot so: tabernakelji, monštrance, križi, kelihi, svetniki, svetniški monogrami itd.

Prav tako je ostala cerkvena oprava služila za osnovo ljudski umetnosti (prižnica, krstni kamen). Tudi mašni ornat, čigar krojne oblike vidimo posnete na kožuhih, polhovkah in podobnih delih oblačil, sodi sem. Celo nabiralna puščica ni ušla bistremu ljudskemu očesu in so jo na Dolenjskem pogosto oblikovali na nadglavjih prečk nad vrati, na mošnjah za tobak in na ženskih ročnih torbicah. Ljudska umetnost pa se ni zadovoljila le s posnemanjem notranje cerkvene opreme, ampak je izkorističala tudi cerkveno zunanost za svojo motive, npr.:

stolpe, zvonove, ure, line, okna, vrata, omrežja, ograje itd.

Patriotični moment se v ljudski umetnosti kaže v uporabi dvoglavega orla za okrasni motiv. Ta „tič“, kakor ga je nazivalo ljudstvo, je bil zlasti priljubljen v alpskih krajih (predvsem na Gorenjskem). V vinorodnih pokrajinah pa so bile z orlom okrašene majolke, ponos vsake zidanice. Vse te okrase zasledimo še dandanes, čeprav ne tako pogosto kot poprej, na zunanji strani mnogih kmečkih hiš in na gospodarskih poslopih (slikane, deloma izrezane v deske, ali kot rezbarije, deloma izdelane iz kamna, betona ali kovin).

V notranjosti hiš se nahajajo ti okrasni motivi na oknih, vratih, stropu, pečeh, pohištvu in na domačem posodju (na modelih za lect in surovo maslo) pa tudi na različnih ženskih ročnih delih. Motivi ljudske umetnosti izvira tudi iz ostankov ljudskega praznovanja. Za primer navajamo tako imenovane „morne tace“. To so peterokotne z eno potezo zarisane zvezde kot zaščita zoper moro.

Dravsko polje – miza in stol iz 1. pol. 19. stoletja.

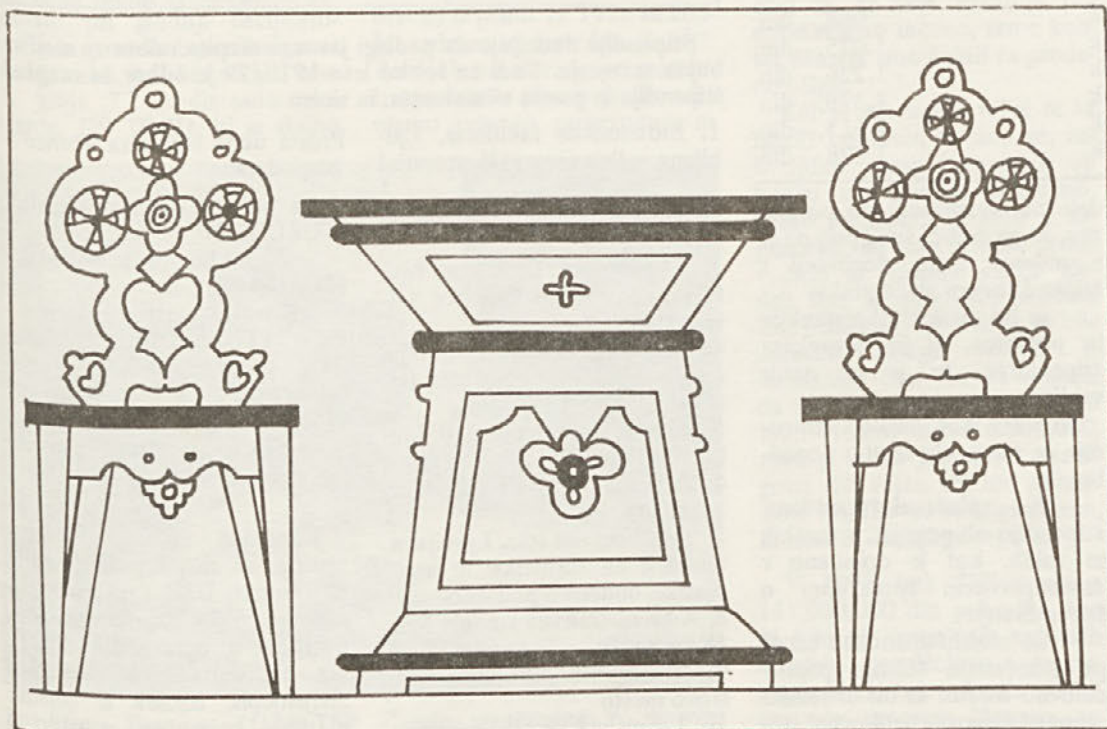
Šaljivi in veseli dogodki so upodobljeni predvsem na panjih pri čebelnjakih. Ljudska umetnost je črpala motive tudi iz zgodovinskih dogodkov (kot so turške in francoske vojne). Polmesec in handžar najdemo izrezan v deskah na hrvaški meji in po turških kolonizacijskih naselbinah na prejšnjem Štajerskem. Na kamniškem območju vidimo na skrinjah naslikane francoske vojake v vsej vojni opremi. Te motive je ljudska duša videla in občutila po svoje. Ta svoj „pogled“ in to svojsko občutje je preprosto ljudstvo vlivalo in vtisnilo v svoje proizvode. Zato značaj ljudske umetnosti ne sloni toliko na motivih, ki jih je posnemala, ampak na načinu, kako jih je po svoje oblikovala. In to je njena „posebnost“, originalnost. Nepoznavalci so našemu narodopisnemu gradivu odrekli vsako iz-

virnost in mu očital golo tužstvo. Če pa upoštevamo gornje ugotovitve, nikakor ne moremo trditi, da slovenska ljudska umetnost nima nič lastnega.

V drugi polovici 19. stoletja je nastal v ljudski umetnosti dekadenten preobrat. Prvi geometrični in strogo stilizirani rastlinski ornamenti so se pričeli močno spreminjati, zlasti na Gorenjskem, v ljubljanski okolici in v Savinjski dolini. Plastične rezbarije, vrezi in lesna intarzija so postali bolj redki. Vezenje in druga ženska ročna dela pa so pričela izgubljati svoj dragoceni umetnostno-tehnični značaj. V strogo stiliziranih ornamentacijah se pojavijo naturalistične oblike. Polge tega so nastale pri barvnih okrasih, posebno na skrinjah na katerih so bile pobarvane ploskve, večkrat neprimerno velike barvne distance, ki pa so jih večinoma izenačili s pomočjo rafinirano izdelanih dodatnih barvnih okrasov.

Nacionalne barve so uporabljali najprej na vezeninah, kjer srečamo rdečo in modro barvo na beli podlagi.

V drugi polovici 19. stoletja pa vidimo, kako se s prebujanjem narodne zavesti širi uporaba nacionalnih barv tudi na ostalih področjih ljudske umetnosti, zlasti pri okrasih na pohištvu in na domačem posodju. Lipove vejice, lipovi listi kot nacionalni simbol pričajo o novem, prerojenem nacionalnem počutju. Nacionalni moment so posebno poudarjali v barvah in simbolih, ko je kmečko ljudstvo s pomočjo železnice navezalo tesnejše stike z meščani, ki so bili narodno že bolj zavedni. Takrat so pričeli kmetje priti v mesto. Do tedaj je bil dedni obrtnik obenem kmet in kmet obenem rokodelc v eni

Miza in stola iz okolice Ljubljane – 2. pol. 19. stoletja.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Štipendiranje in štipendije

KAKO JE UREJENO ŠTIPENDIRANJE

S štipendiranjem si štipenditor zagotovi ustrezen strokoven kader. Celotno štipendiranje v Novolesu ureja samoupravni sporazum o štipendiranju, ki je bil sprejet 29. 7. 1977. Da bodo lahko vsi delavci Novolesa in štipendisti delovne organizacije seznanjeni, kaj vse ureja samoupravni sporazum, bom to na kratko prikazala v naslednjem sestavku.

Štipendije razpisuje in dodeljuje za vsako šolsko leto odbor za medsebojna razmerja. Štipendije izplačujemo vnaprej v mesečnih obrokih do 15. v mesecu. Višina štipendije je odvisna od učnega uspeha štipendista in od hitrega ter učinkovitega študija. Učni uspeh se ugotavlja za srednje šole na podlagi spričevala končanega razreda, za višje in visoke šole pa po posamičnih ocenah. Štipendist dobi pravico do štipendije za višji letnik takrat, ko dostavi spričevalo oz. potrdilo o opravljenih izpitihi. Višina štipendije se izračuna po enotni lestvici, ki jo določa za vsako koledarsko leto posebej skupna komisija podpisnikov samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov v občini Novo mesto. Lestvica točkovnih vrednosti štipendij je od 1. 1. 1978 naslednja:

Štipendist se mora obvezati s pogodbo, da:

— bo opravljal študijske obveznosti v rokih, ki jih določa statut šole in ob zaključku šolanja takoj obvestil štipenditorja

— bo vsak semester oz. ob polletju predložil dokazila o statusu študenta oz. absolventa in dokazila o opravljenih študijskih obveznostih in uspehu

— ne bo spremenil vrste, oddelka ali smeri študija brez soglasja štipenditorja

— ne bo odšel na študij ali izpopolnjevanje v tujino brez soglasja štipenditorja

— v času študija ne bo prejemal štipendije drugega štipenditorja

— bo po končanem šolanju stopil v delovno razmerje z dajalcem štipendije in delal enako dobo, kot je bil štipendiran po pogodbi

— bo opravljal enomesečno plačano počitniško prakso v

za učence srednjih šol:

— z zadostnim uspehom	350 točk	753,— din
— z dobrim uspehom	400 točk	860,— din
— s prav dobrim uspehom	450 točk	968,— din
— z odličnim uspehom	500 točk	1.075,— din

za študente visokošolskih zavodov — s povprečno oceno:

— 6,0 — 6,5 oz. 2,0 — 2,4	450 točk	968,— din
— 6,6 — 7,2 oz. 2,5 — 2,9	500 točk	1.075,— din
— 7,3 — 7,9 oz. 3,0 — 3,4	570 točk	1.226,— din
— 8,0 — 8,6 oz. 3,5 — 3,9	650 točk	1.398,— din
— 8,7 — 9,3 oz. 4,0 — 4,4	750 točk	1.613,— din
— 9,4 — 10 oz. 4,5 — 5	850 točk	1.828,— din

Študentom, ki opravijo vse obveznosti iz prejšnjega leta do decembra naslednjega šolskega leta, se štipendija poviša za 100 točk ali 215 din, če opravijo te obveznosti do septembra istega šolskega leta, pa za 250 točk ali 538 din.

Vrednost štipendij se lahko poveča do 200 točk ali 430 din za šolanje v tehničnih strokah, če so te šole zunaj Novega mesta.

Medsebojno razmerje med delovno organizacijo kot dajalcem štipendije in štipendistom se določi s pismeno pogodbo, ki mora vsebovati vse pravice in dolžnosti, tako štipendista kot dajalca štipendije.

delovni organizaciji po programu, ki ga določi šola, prej pa se v mesecu maju dogovoril s štipenditorjem glede prakse

— se bo udeleževal sestankov in posvetov, ki jih organizira štipenditor, če je bil nanje vabljen.

Novoles kot dajalec štipendije se mora obvezati s pogodbo, da:

— bo izplačeval štipendistu štipendijo ob pogojih, v zneskih in rokih, kot je določeno v samoupravnem sporazumu o štipendiranju

— bo nudil štipendistu takoj po končanem šolanju prosto delovno mesto, ki bo ustrezalo stopnji njegove strokovne izobrazbe, kot to določa samo-

upravni sporazum o pripravništvu

— bo obveščal štipendista o vseh spremembah samoupravnih aktov, ki urejajo štipendiranje.

Če štipendist ne izpolnjuje pogodbenih obveznosti, mora vrniti štipenditorju štipendijo, in sicer v naslednjih primerih:

— če po končanem šolanju ne sklene delovnega razmerja s štipenditorjem

— če zaradi neuspeha ali zamenjave šole večkrat začasno ali dokončno prekine šolanje

— če med šolanjem sklene pogodbo o štipendiranju ali posojilu z drugo delovno organizacijo

— če po končanem šolanju sklene delovno razmerje s kako drugo OZD

— če po končanem študiju ali šolanju sklene delovno razmerje z Novolesom, pa ne ostane v delovnem razmerju toliko časa, kolikor je prejemal štipendijo (v tem primeru mora štipendist vrniti samo znesek, ki je v sorazmerju z neizpolnjenimi obveznostmi)

— če navaja neresnične podatke z namenom, da bi se s tem okoriščal.

Štipendist je dolžan vrniti prejete zneske štipendije in razliko, ki jo je prejemal iz združenih sredstev, s 5% rednimi obrestmi in v primeru zamude vračila tudi z 12% zamudnimi obrestmi. Štipendistu pa ni treba vrniti štipen-

dije, če ga delovna organizacija po sklepu delavskega sveta TOZD oz. DSSS ne sprejme na delo po končanem šolanju. Če štipendist zaradi neuspeha ali drugih okoliščin prekine šolanje največ za eno leto, mu štipenditor za ta čas ustavi izplačevanje ali pa zahteva povrnitev štipendije.

Štipendist Novolesa se mora zaposliti v delovni organizaciji najpozneje v dveh mesecih po končanem študiju oz. šolanju. Stroške štipendiranja mu pričnemo odpisovati s prvim mesecem po sprejemu v delovno razmerje.

Če se v delovni organizaciji zaposli delavec, ki je prejemal štipendijo pri drugem štipenditorju, mu lahko povrnemo znesek iz naslova štipendije. O povračilu pa odloča na podlagi prošnje odbor za medsebojna razmerja. Z delavcem, kateremu Novoles povrne štipendijo, sklenemo pogodbo, ki mora vsebovati: višino vrnjene štipendije in čas, ki ga mora delavec prebiti v delovni organizaciji in ki se izračuna tako, da se dolžna vsota deli z 800 din za visoke in višje šole oz. s 600 din za srednje šole. Tako dobimo (v mesecih), koliko časa mora delavec ostati na delu v Novolesu.

Toliko o samoupravnem sporazumu o štipendiranju, v naslednjem glasilu pa boste zvedeli nekaj o strokovnem izobraževanju in izpopolnjevanju v Novolesu.

RAZPISALI SMO ŠTIPENDIJE ZA ŠOLSKO LETO 1978/79

Štipendije dodeljuje na podlagi javnega razpisa odbor za medsebojna razmerja. Tudi za šolsko leto 1978/79 je odbor že razpisal štipendije in prosta učna mesta, in sicer:

1. Biotehniška fakulteta, Ljubljana — lesna smer (II. stopnja)	1	Prosta učna mesta za učence v gospodarstvu:
2. Pravna fakulteta, Ljubljana (II. st.)	1	— za poklic „elektromehanik“ (TOZD TES)
3. Ekonomska fakulteta, Ljubljana ali VEKŠ Maribor (II. stopnja)	1	— za poklic „avtomehanik“ (TOZD TES)
4. Filozofska fakulteta, Ljubljana — angleščina, nemščina (II. stopnja)	1	— za poklic „strojni ključavničar“ (TOZD TES — 1, TOZD TDP — 1, Sigmat — 4)
5. Fakulteta za strojništvo, Ljubljana (II. stopnja)	1	— za poklic „kovinostrugar“ (TSP — 1, Sigmat — 2)
6. Višja šola za socialne delavce, Ljubljana	1	— za poklic „orodjar“ (Sigmat)
7. Višja upravna šola, Ljubljana, oddelek za statistiko in avtomatsko obdelavo podatkov	1	
8. Administrativna srednja šola, Novo mesto	1	
9. Ekonomska srednja šola, Novo mesto	2	
10. Tehniška šola za strojništvo, Krško ali Ljubljana	1	

Kandidati morajo vložiti prošnje za razpisane štipendije na obrazcu DZS 1,65, priložiti zadnje šolsko spričevalo oz. potrdilo o opravljenih izpitihi ter frekventacijsko potrdilo, življenjepis, izpisek iz rojstne matične knjige ter potrdilo o premoženjskem stanju. Učenci

v gospodarstvu pa morajo predložiti še zdravniško spričevalo.

Razpisane štipendije smo prijavi pri skupnosti za zaposlovanje Novo mesto. Razpis pa bo okoli 15. maja 1978 objavljen v časopisu „DELO“ kot posebna priloga. Po objavi

razpisa bodo lahko zainteresirani vložili prošnje z vso potrebno dokumentacijo na naslov: Lesni kombinat „NOVOLES“, izobraževalna služba 68351 STRAŽA.

VESNA NOVINEC

Zopet je gorelo

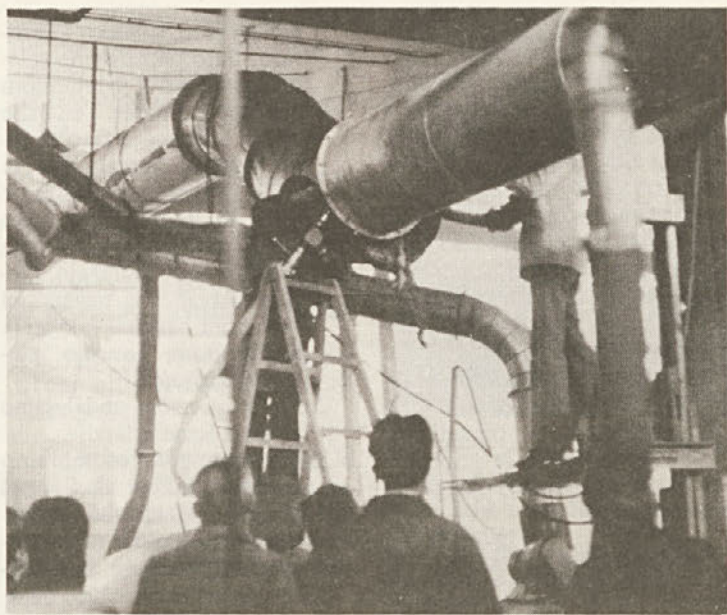
Po približni oceni znaša škoda, ki je nastala ob požaru v strojnem oddelku v TOZD TPP, 350.000, din; lahko pa bi bila še večja. Vprašajmo se: „Ali je možno, da do požara sploh ne bi prišlo?“

Dejstvo je, da je zagorelo. Kaj vse bi se lahko zgodilo, če ne bi požara odkrili tako zgodaj, si lahko na srečo le zamisljamo.

Sobota, 8. 4. 1978. Sledimo dogodkom tistega dne, kot jih lahko razberemo iz zapisnika o raziskavi požara. Ta dan je službujoči vratar (to je bilo ob 5. uri) vklopil grelec in črpalko na stiskalnici OTT, da se bo do pričetka dela primerno orgel. Ta postopek je rutinski, vratar pa je bil poučen o načinu vklopljanja grelca in črpalke na stiskalnici. Po vklopu se je vratar vrnil

v vratamico, ki je oddaljena približno 80 metrov. Ob 5.36 je prišel v strojni oddelk Tešo Petrič, ki je na stikalnici opazil ogenj. Takoj je obvestil vratarja, ki je nato v skladu z navodili sprožil alarmne naprave. Tovariš Petrič se je nemudoma vrnil v strojni oddelk. Tu se je ogenj v tem času že razširil na cel stroj. Plameni so se stegovali že po bližnji okolici, kjer je bil zložen furnir in nekaj drugega materiala.

Delavci, ki so v tem času prihajali na delo, so takoj zgrabili gasilne aparate, ki so bili vsi v

Posnetek je iz TOZD TDP. V ponedeljek 17. 3. 1978 so s hitro akcijo preprečili, da rdeči petelin, ki je že „kikirikal“ v ventilaciji, ni skočil še kam drugam.

uporabnem stanju (tu gre pohvaliti kontrolo gasilnih aparatov), in kaj kmalu pogasili ogenj. Bili so res hitri in, kar je najvažnejše, tudi učinkoviti, tako da poklicni gasilci, ki so prišli malo kasneje, niso imeli kaj gasiti.

Kaj je vzrok za požar, je sedaj težko reči. Odgovor na to bo dala strokovna komisija. Ker pa vemo, da noben požar ne nastane brez vzroka, se je vredno tudi ob tem primeru zamisliti.

V. K.

Zastavljeni cilj je dosežen

Delavski svet TOZD Tovarne stilnega pohištva je na svoji redni seji 23. 2. 78 ukinil sanacijsko stanje.

Za to telegrafsko novico se skriva širša vsebina in je prav, da vsem delavcem naše delovne organizacije povemo, kako stvari stoje.

Ko je bila delna rekonstrukcija zaključena z dva do trimesečno zamudo (ali bomo v Novolesu kdaj spregovorili tudi o veliko večjih zamudah, ki nastajajo pri gradnji decimirnice?) in proizvodnja nikakor ni stekla tako, kot bi morala, smo 1. julija 77 uvedli sanacijsko stanje. DS TOZD, ki je stalno

spremljal stanje, je na seji 23. februarja ugotovil, da smo dosegli zastavljeni cilj.

Ne glede na to je DS v razpravah o planu za 1978 nekoliko zadržan in previden. Zakaj? Že večletna navada pri postavljanju letnih planov je, da zajamemo celotno proizvodnjo in

dotatne efekte, izvirajoče iz ukrepov za racionalno gospodarjenje, kot letni plan iz katerega računamo dohodek itd. Če je to do sedaj bilo v redu, pa je novi zakon o ugotavljanju dohodka po plačani realizaciji vse postavil na glavo. Sedaj je pomembno samo, kakšna je prodaja oz., še huje, važno je, pomenostavljeno rečeno, samo koliko denarja smo dobili za prodano blago.

Ker je tak način veljal že za lanski obračun, ki smo ga, zahvaljujoč akciji komerciale ob koncu leta končali pozitivno, lahko priznamo, da smo se zaplanirali, saj smo celotno proizvodnjo in dodatne efekte gledali kot že prodano, oziroma kot prihodek, ob tem da so bile začetne zaloge vredne le 4.000.000 din. Ko pa vidimo, da so bile zaloge ob zaključku leta vredne kar 16.000.000, nam je hitro jasno, v katerem grmu tiči zajec. Od tod previdnost DS TSP pa še koga zraven, ki sicer ni član tega organa.

V 1978 ima TSP v planu 141.000.000 din prihodka, kar bi bilo ob omenjenih začetnih zalogah uresničljivo, čeprav ostaja nekaj čejev. Junija uvedemo nov program Monaco, za katerega še ne vemo, kako ga

bo trg sprejel. Sedanji trend prodaje (povprečno 8.500.000 na mesec) ni zadovoljiv; mislimo sicer, da v prvih treh mesecih nismo imeli najprimemnejšega izbora izdelkov (predvsem posledica neizpolnjenih dogovorov o delitvi programa med TPP in TSP), problemi okoli suhega lesa neprestano grozijo, da bodo porušili zastavljene cilje, malo pa se bojimo tudi težav pri ulovu nekaterih materialov.

Proizvodnja, dinamično naravnana na izpolnitev plana v višini 141 milij. din, poteka v prvih treh mesecih normalno in kaže, da bo tako tudi naprej.

Ker smo naštevati le pomisleke o možnosti izpolnitve plana, povejmo še, na čem temeljijo pričakovanja, da bomo le dosegli štirinajst milijard. To so predvsem že omenjena stabilizirana proizvodnja, program Monaco vzbuja zaupanje, po Jugoslaviji je v gradnji ogromno družbenih stanovanj, ki bodo vseljiva v kratkem, že navedene začetne zaloge (pri tem mislimo, da bi dnevne sobe prodajali iz zaloge, spalnice in jedilnice pa iz tekoče proizvodnje) in ne nazadnje razširjenost prodaje našega pohištva po vsej Jugoslaviji.

SLAVKO MEDLE

Tov. Šega Franc — TOZD TSP — vodja proizvodnje v „masivni strojni in decimirnici“ ima vedno polne roke dela.

(Nadaljevanje s 5. strani)

osebi. Oba so družile iste vezi, bila sta enakih mnenj in sta si družno delila dobro in slabo. Sedaj pa si je novi sloj podeželjskega obrtništva štel za posebno zaslugo, da si je pridobil obrtni list v mestu. Na deželi so mojstri dajali prednost „mestno“ izobraženim obrtnikom. Posnevanje vsega, kar so videli v mestu, je na kmetih postala moda. Tako se je pričela razdirati dotodanja skupnost, ki je vladala med kmetom in obrtnikom. Različna miselnost je pripeljala do popolnega medsebojnega nezumevanja.

Staro kmečko pohištvo, ki je bilo lepo, dragoceno in polno vsebine, se je moralo umakniti plehkim in neokusnim mestnim kopijam. Proti koncu 19. stoletja pa so naši ljudski umetnosti zadali smrtni udarec nepričakovana industrijska revolucija s tovarnami in neprestane umetnostne preorientacije v šolskem pouku.

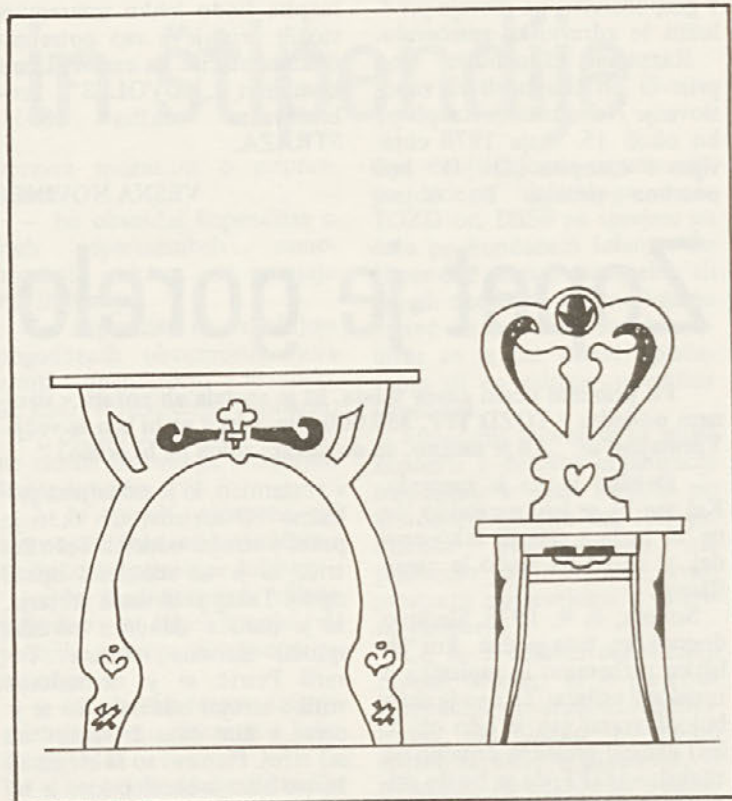
Dandanes si pri nas stojita nasproti dve mnenji. Prvo vidi v dokumentih naše ljudske umetnosti ostanke pojavov, ki jih je industrija dokončno odstranila in jih nato, češ da jih ne gre mumificirati na umetni način, zopet sprejela. Drugo mnenje, ki prevladuje v vseh kulturnih državah, pa vidi (zaradi stalnega spreminjanja umetnostnih oblik) prav v ljudski umetnosti trajni izraz skupnosti in noče zato, da bi služila rodni grudi s svojo ljudsko umetnostjo za temelj zdravega bodočega umetnostnega ustvarjanja. Te ugotovitve so bile osnova za

PRAKTIČNA NAVODILA PRI IZDELOVANJU STARINSKEGA KMEČKEGA POHIŠTVA

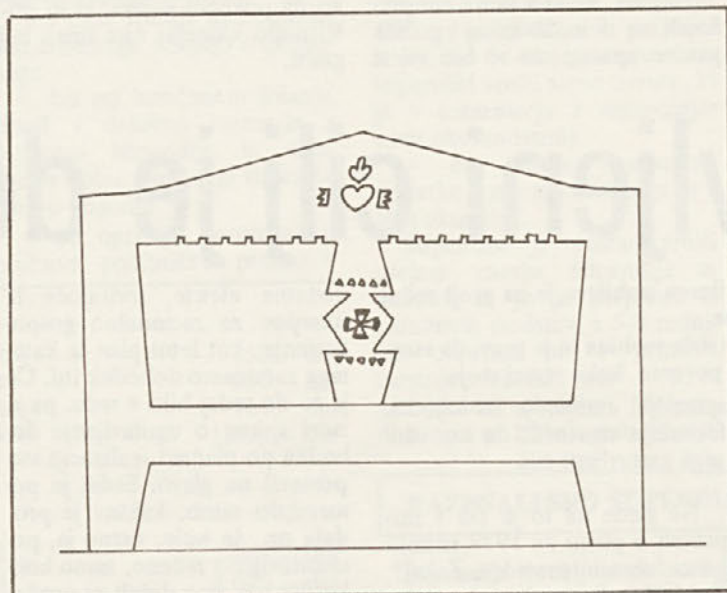
1. Ploskve, ki so določene za dekoracijo, fino skobljamo,

prevlečemo nalahko s polituro, nato pa zarišemo želeni ornament s svinčnikom čez kopirni papir. Te obrise lahko vrezemo s fino, a toplo jekleno konico. Na ta način preprečimo prelivanje barv, ki se dotikajo. Tako dosežemo, da se pobarvane ploskve jasno odražajo. Ploskve barvajmo z navadnimi vodenimi barvami (akvarel). Ko se barve posušijo, ploskve politiramo.

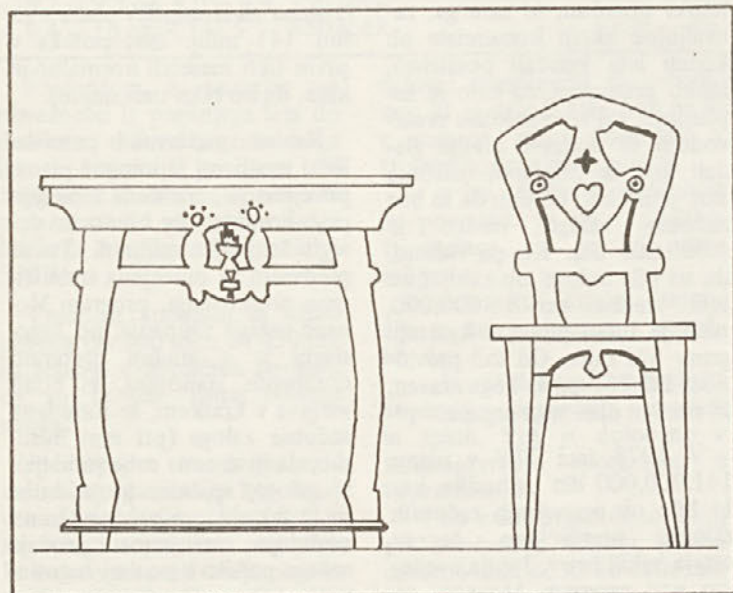
2. Na drugi način obdelujemo ploskve lesne in tarzije.
3. Plastične ploskve moramo izdelati tako, da želeni ornament izrežemo iz furnirja in nalepimo na osnovno ploskev. Obrisi ornamentov naj se zaokrožijo, da se ne nabira prah na pohištvo. Ko se nalepljeni furnir posuši, politiramo celo ploskev in izrezne globine narahlo pobarvamo s finimi lakastimi barvami. Še močnejši plastični učinek dosežemo, če ploskve okrasimo s kasetnimi vložki. Ostale

Prekmurje – miza in stol iz začetka 19. stoletja.

Notranjska – postelja iz sredine 19. stoletja

Lipoglava – miza in stol iz sredine 19. stoletja.

ornamentne dele vrezemo poglobljeno. Če naj bodo tudi ti ornamenta pobarvani, vse vrezane poglobitve nalahko in enakomerno prevlečemo s finim lakom. Učinkovito barvitost dosežemo tudi z barvanimi kiti, ki jih moramo brusiti in polirati šele potem, ko se posuše.

4. Dobre učinke dosežemo tudi z običajnimi oljnatimi ali lakastimi barvami na navadnem lesu. Anilinske barve niso priporočljive, ker niso obstojne na svetlobi.
5. Če so zrcala na omarah v izvedbi po osnutkih za odjemalca predraga, lahko uporabimo namesto zrcal obloge iz furnirja. Stropi omar so navzgor profilirani, da

preprečimo neokusno postavljanje raznih predmetov na omare. Strope polirajo zaradi lažjega čiščenja.

6. Zaradi lažjega čiščenja ostre robove na pohištvo povsod, kjer je to mogoče, zaokrožimo.
7. Čeprav lahko vso opremo v glavnem izdelamo na tovarniški način, to je s pomočjo strojev, moramo zarezane okrase, oplesk in sploh vso okrasno tehniko narediti ročno. Tako dobe izdelani predmeti trajno vrednost. Nikakor ne smemo uporabljati industrijski postopek s prešanjem in stiskanjem, kar bi delo razvrednotilo. Če pa zarezani okras rabimo večkrat, izrežemo iz tanke pločevine ali iz furnirja šablono, po kateri vrisujemo s svinčnikom zelene okrase.
8. Stoli in klopi imajo lahko tudi blazine, prevlečene z blagom ali usnjem. Pri tem moramo paziti, da uskladiamo višino stolov in kolopi s predvideno višino mize.
9. Ravne noge miz in stolov lahko izdelamo v profilih na podlagi risb tudi na stružnici. Če so noge miz v zgornjem delu cilindrične, zadostuje diagonalni okras.
10. Izrezane okrase na naslonjelih pri klopeh lahko nadomestimo z izrezanimi furnirji, ki jih nalepimo na ploskve. Prav tako dosežemo lep učinek s podlagami iz usnja, barvanega s primesjo kolodija, ki je odporen proti vplivom svetlobe in vode.

B. J.

Koordinator

VEZ MED BOLNIKOM IN ZDRAVNIKOM

V našem glasilu smo že pisali o sodelovanju med DO Novoles in zdravstvom. Vsi se zavedamo, da brez psihič no in fizično zdravega delavca ni delovnega uspeha.

Naša ambulanta je veliko naredila na organizacijskem in strokovnem področju. Znano je, da je čakalna doba na pregled pri zdravniku zelo kratka. Vsak bolan delavec se lahko zelo hitro seznanj z vrsto bolezni in načinom njenega zdravljenja.

Pri prizadevanju, da bi nudil bolniku še boljšo pomoč in mu

s tem omogočil hitrejšo vrnitev na delo, se zdravnik srečuje z velikimi težavami. Ena glavnih težav je v tem, da se bolniki ne držijo navodil.

Ta misel nas je vodila, ko smo predlagali, da bi zaposlili koordinatorja. Koordinator naj bi bil vez med bolnikom in zdravnikom. Vsi, ki so v bol-

niškem staležu, vedo, da koordinator že dela. Prav tako so bolniki seznanjeni, kako se morajo ravnati v času zdravljenja.

Torej ne bi smeli biti preseščeni ali celo nevljudni, ko jih koordinator obišče na domu. V večini primerov tudi niso. Nevšečnosti pa so pri vseh tistih, ki se ne držijo navodil zdravnika.

Vsi taki pa verjetno niso potrebni niti navodil niti zdravniške pomoči.

Na koncu bi ponovil misel, ki sem jo že večkrat izrekel in zapisal. Zdravje je velik zaklad. Bolniku samo njegova discipliniranost in strokovnost zdrav-

Dr. Zorič: ... koordinator že dela.“

nika lahko jamčita za uspešno zdravljenje.

Dr. VLADIMIR ZORIČ

Delo mladih v TOZD TSP

Kot druge organizacije, je tudi OO ZSMS v začetku leta ocenila delo v prejšnjem obdobju in izvolila novo predsedstvo OO ZSMS. V naši DO je okoli 50 odst. zaposlenih delavcev mladincev. Vendar jih morda niti 10 odst. ni takih, kakršni bi morali biti. Zato smo mladinci sklenili, da bomo v letošnjem letu sprejeli v OO samo tiste člane, ki so pripravljeni delati na raznih področjih. Zelo žalostno je, da se mladina noče vključevati v delo mladinske organizacije.

Lani smo sodelovali na raznih delovnih akcijah in organizirali izlet v Glin Nazarje. Čeprav je bil izlet v zimskem času, so se ga mladinci udeležili in imajo nanj lepe spomine, saj so navezali stike z mladinci v Glinu in spoznali njihovo delo.

21. 2. 1978 smo člani OO ZSMS v TSP volili novo predsedstvo. Volitve so bile tajne.

Komisija je na podlagi rezultatov razglasila novo predsedstvo z naslednjimi člani: Čampa Brane, Majerle Igor, Bukovec Majda, Besednjak Andrej, Komut Ludvik in Pavček Alojz.

Predsedstvo so potrdili na sestanku OO ZSMS 25. 2. 1978.

Poleg predsedstva smo evidentirali tudi člane komisij za kadrovske vprašanje, idejnopolitično delo, ljudsko obrambo, sodelovanje v MDA, sodelovanje z OO ZSMS, družbenoekonomske odnose, kulturo in šport.

Mladinci v TSP smo sprejeli tudi program dela za letošnje

leto. Sodelovali bomo na mladinskih delovnih akcijah v občinskem, republiškem in zveznem merilu, sodelovali z družbenopolitičnimi organizacijami, organizirali idejnopolitično usposabljanje mladine, zlasti članov predsedstva, saj je delo vsake osnovne organizacije v veliki meri odvisno od usposobljenosti predsedstva.

Organizirali bomo tudi razne pohode, izlete itd.

Med mladinci je veliko zanimanje za sodelovanje na delovnih akcijah; prijavi smo se že za mladinsko delovno akcijo v TOZD Žaga. Enkrat na mesec bomo popoldne nakladali kontejnerje za Italijo.

Novoles je podpisnik samoupravnega sporazuma o združenju spomenikov na Rogu in je tako dolžan te spomenike tudi vzdrževati. Nekaj pridnih mladincev iz TSP je v soboto, 18.

marca organiziralo delovno akcijo pri Lukovem domu na Bazi 20. Mladinci so pritrdili lesene letvice na kovinsko ogrodje stolov.

Mladinci v TSP se zavedamo, da bomo z boljšim delom, organiziranostjo in usposobljenostjo pripomogli tudi sami TOZD. Zato napnimo vse sile in sodelujmo na delovnih akcijah ter se izkažimo s svojim delom na vseh področjih!

E. M.

Samozaščitna aktivnost

Vsaka temeljna organizacija združenega dela je, kot jo opredeljuje ustava, osnovna oblika združenega dela, v kateri delavci neposredno uresničujejo svoje družbenoekonomske in druge samoupravne pravice ter odločajo o drugih vprašanjih. Zato prevzame vsaka temeljna organizacija tudi odgovornost za organizirano delovanje družbene samozaščite in varnostne razmere v svojem okolju.

Družbeno samozaščito v temeljni organizaciji tvorijo številne različne, posamezne ali med seboj povezane aktivnosti, ukrepi in dejanja, ki jih opravljajo posamezniki, organizacije in organi. Zato je uspešno in učinkovito uresničevanje družbene samozaščite mogoče doseči le ob ustrezni stopnji samozavesti, varnostne kulture, solidarnosti med delovnimi ljudmi, družbene in samoupravne organiziranosti in usposobljenosti. To dosežemo le s stalnim političnim ter organiziranim delova-

njem Zveze komunistov, sindikata, mladine itd.

V naši delovni organizaciji so posamezne temeljne organizacije na podlagi že izdanih samoupravnih aktov organizirale družbeno samozaščito. V okviru ljudske obrambe so imenovani organi za družbeno samozaščito. Vzporedno s tem so delavski sveti temeljnih organizacij združenega dela imenovali tudi enote narodne zaščite in njihove načelnike. Zaradi izmenskega dela v temeljnih organizacijah združenega dela so odbori za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito imenovali tudi pomočnike načelnikov. Ta organiziranost v uresničevanju družbene samozaščite se je v okviru delovne organizacije NOVOLES dokaj hitro razvijala.

Zavedati se moramo, da s tem naše delo še ni končano. Zato morajo vse družbenopolitične organizacije v temeljnih organizacijah čim prej opredeliti samozaščitno aktivnost. Da

bi bila ta aktivnost smotrna in učinkovita, mora izhajati iz konkretnih varnostnih razmer. Zato moramo varnostne razmere v temeljnih organizacijah stalno ugotavljati sprati ocenjevati stanje na področju družbene samozaščite. To je pogoj za dobro opravljanje določenih nalog in ukrepov.

Kaj pravzaprav so varnostne razmere? Varnostne razmere izražajo gostoto gibanja in kvaliteto varnostnih pojavov ter problemov določenega območja, kot so: delovni prostor, tovarniško območje itd. ali določenega področja: turizem, tisk, promet, zaposlovanje v tujini, raziskovalna dejavnost itd. Na varnostne razmere vpliva vrsta objektivnih in subjektivnih dejavnikov, med njimi je zelo pomembno učinkovito delovanje vseh nosilcev družbene samozaščite na določenem območju ali področju.

Nadaljevanje prihodnjic

Delo in uspehi

V prejšnji številki našega glasila smo predstavili inštitut „Jožef Stefan“ (IJS) iz Ljubljane. Iz obsežnega dela tega inštituta vam danes predstavljamo postajo za nadzorovanje okolja in prizadevanja na področju recikliranja odpadnih snovi, ki se pojavljajo v industriji.

AVTOMATSKA POSTAJA NADZORUJE OKOLJE

Rezultat večletnega usmerjenega dela na IJS v zvezi z varovanjem okolja je tudi avtomatska postaja, ki nadzoruje okolje, nekakšen elektronski stražar, ki neprekinjeno javlja, kaj se dogaja s človekovim življenjskim okoljem. Naprava želite vse tiste, ki hočejo v svoji delovni organizaciji ali pa kar v regiji vedeti, kaj se v njihovi okolici v resnici dogaja. Mnogi hočejo imeti v rokah vsak trenutek „materialni dokaz“ proti očitkom, s katerimi jih zasipajo občani, češ da zastrupljajo zrak in vodo bolj kot to dovoljujejo predpisi.

Postajo, ki jo je mogoče za različne potrebe različno dopolnjevati, vodi mikroro-

čunalnik. Postaja omogoča tako delovnim organizacijam kot raziskovalcem zbiranje številnih hidrometeoroloških podatkov, podatkov o kvaliteti zraka in voda, ki jih je mogoče uporabiti bodisi pri ukrepih za varovanje okolja ali kot del podatkov pred pričetkom izgradnje kakšnega novega objekta.

Še posebej velja poudariti, da prav zaradi vgrajene elektronike lahko ta postaja sprti obdeluje vse sprejete podatke in jih posreduje dalje.

Postaja je zgrajena tako, da je mogoče nanjo priključiti teleprinter, luknjalnik traku, magnetno kaseto, analogne registrirne elemente in podobne naprave za zapis podatkov, ali pa jo vključiti v nadzorno omrežje.

V Sloveniji imamo doslej že približno 40 različnih merilnikov za merjenje onesnaženosti. Podatke iz teh merilnikov sedaj obravnavamo in obdelujemo ročno. Z vpeljavo avtomatskih postaj in njihovo povezavo v nadzorno omrežje pa bodo že obdelani podatki o onesnaževanju okolja vsak trenutek na voljo vsem uporabnikom.

RECIKLIRANJE

Z enako zavzetostjo kot pri uvajanju metod za kontrolo in izdelavo prototipov aparatov za nadzor okolja se sodelavci inštituta lotevajo tudi problemov v zvezi z odpadnimi snovmi, ki nastajajo v kemijski in v drugih industrijskih panogah.

Probleme v zvezi s tekočimi industrijskimi odpadki, ki jim pravimo tudi tehnološke odplake, rešujejo na ta način, da skušajo najti ustrezne postopke, s katerimi bi odplake očistili do take mere, da bi bilo dobljeno

očiščeno vodo možno ponovno uporabiti v procesu. Kot primer take „zaprtne“ tehnologije naj navedemo obrat za predelavo uranove rude na Žirovskem vrhu, ki je zasnovan tako, da ne bo spuščal v okolje nikakršnih odplak.

Po drugi strani pa je možno nekatere nadležne tekoče odpadke z ustreznimi postopki predelati v koristne snovi. Tako je npr. skupina sodelavcev odseka za kemijo fluora na IJS že razvila postopek za predelavo odpadne žveplove kisline, ki je samo v SR Sloveniji nastaja okrog 20.000 ton na leto, v amonijev sulfat. S tem je dana možnost, da se namesto 100.000 ton nevtralizacijskega blata, ki je nadležen odpad, proizvede na leto 26.000 ton amonijevega sulfata. Le-ta je namreč pomembna sestavina umetnih gnojil in ga moramo danes v glavnem uvažati. Podobno kot problem omenjenih sulfatnih odpadkov namerava skupina rešiti tudi problem fluoridnih odpadkov.

SEPO (skupina za evaluacijo posegov v okolje), ki dela v okviru IJS na najvišjem znanstvenem nivoju, pa rešuje z vso potrebno širino številne probleme, ki se pojavljajo z novimi investicijami ali pa pri že obstoječih industrijskih obratih.

Z zamudo

O jedrski elektrarni smo v našem glasilu pisali že v preteklem letu. Vest, ki smo jo zasledili v marčevski številki „Poslovne politike“, pa se glasi: Jedrska elektrarna v Krškem bo pričela delovati konec leta 1979. Torej z osem mesečno zamudo. Po sedanjih ocenah in z upoštevanjem inflacije bo stala 730 milijonov dolarjev odnosno 12,5 milijard dinarjev.

Jedrska elektrarna je zelo pomemben elektroenergetski objekt z močjo 632 megavatov in bo na leto proizvajala približno 4,5 milijarde kilovatnih ur električne energije.

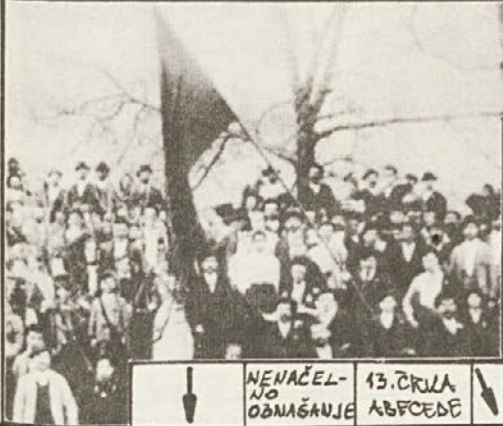

Nedavno je Dobroslav Čulafić, podpredsenaik zveznega izvršnega sveta, obiskal gradbišče v Krškem in dal priznanje graditeljem, zatem pa je med drugim izjavil: „Gradnja tega pomembnega izvora električne energije je povezana z mednarodno problematiko na področju jedrske energije. Gradnja se odvija v pogojih razvitega sodelovanja z mednarodno agencijo za atomsko energijo in ob trajnem sporazumu med SFRJ, mednarodno agencijo za atomsko energijo in ZDA“.

Pred dokončanjem jedrske elektrarne v Krškem bo potrebno opraviti še veliko delo na

področju zakonodaje. Znano je, da je predlog za sprejetje zakona o odgovornosti za nuklearno škodo z osnutkom zakona sprejet v skupščini SFRJ in da njegov sprejem pričakujemo v začetku drugega četrtletja letošnjega leta. Predpisi in pravilniki, ki izhajajo iz zakona o zaščiti pred ionizirajočimi sevanji, ki je pričel veljati 1. januarja 1977, so v glavnem že sprejeti. Za izpolnitev nalog, ki jih nalaga ta zakon, ostaja še izdelava pravilnikov o tehničnih normativih in pogojih za lokacijo, za obratovanje in uporabo objekta, pravilnika o največjih dopustnih mejah radioaktivne kontaminacije človekovega okolja in pravilnika o prometu in porabi pitne vode ter življenjskih potrebščin (hrane), kontaminiranih z radioaktivnimi snovmi.

Petrana Ana – TOZD TSP – Prebiranje elementov je bolj zahtevno kot bi si človek mislil.

			OPREMA	ŽIVLJ. TEKOCIINA	ZEKA ELBA	DIVJA MAČKA INDIJ.	PETER NOVAK	ŽENSKO IME	PRVI LETALEC			
			BOJNO VOZILO									
			→							STRAŽ-MOJSTER		
			VODNE ŽIVALI				NASELJE KDOB BOJKOTIRA					
	↓	NENAČELNO OBNAŠANJE	13. ČRKA ABCEDE									
SHUČARSKI SKAKALEC JANEZ						M. IME ZAPOR.						
OKL. ZA RECEPT			ADAM IN. ZVEZA KOMUNISTOV			DRUŽB. POL. ORG. V TOZB				MESTO NA KITAJSKEM		
ČLOVEK, KI DELA VOZLE						TO JE		SARAJEVO AKVARIJSKA RASTL.				
PREBIV. IRSKE					PRIPOVED MAKES-KOLO		BARVA KART POČITEK					
MITO TREFALT			 OSOVINA			KNJIŽEVNO DELO						
ZLATO			RIBJA KOŠČICA ŽARGON FR.			ETAN MN. GLASB. SOS						
JUGOSL. NARODNA ARMISA			16. ČRKA ABEC. HRVAŠKO NA PRIMER			M. IME GLIVICNA BOLEZEN				ODVEŠČ. AGENCIJA		
 DOMAČA PERNATA ŽIVAL		RDEČI KRIZ VRTNE LOPE			MOŽ V LETIH MESTO NA JUŽU SPAN.					NAŠA DO		
NOVOLESOV PROIZVOD							KOSITER PAPEŽEV PRESTOL					
AM-FILMSKI IGRALEC PETER						SPLIT PREHLAS		ANDREJ ODLAK HOČEVAR NEŽKA				
DEL TENIŠKE IGRE				UPRAVITELJ POKRMINE GR.						NAŠ VODITELJ		
<p>Pred vami je zopet NAGRADNA KRIZANKA. Upamo, da vam ne bo preteška. Če se je boste lotili in rešili, nam jo pošljite na naslov: Uredništvo glasila „Novoles“ 68351 Straža.</p> <p>Izžrebali bomo tri nagrade:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nagrada 100 din 2. nagrada 50 din 3. nagrada 30 din <p>O izidu žrebanja, ki ga bo opravil uredniški odbor, vas bomo obvestili v naslednji številki. Opozarjamo, da morate pod križanko napisati svoj naslov.</p> <p>Upoštevali bomo vse pravilne rešitve, ki bodo dospele v uredništvo glasila do vključno 10. maja 1978.</p>			SESTAVIL B. B.		NA RAČUN SHUČI SKANB.							
			ATENSKI POLITIK						REKA Y SZ AVBELJ VIKTOR			
			IZVRŠILNI ORGAN AVNOJ-a						DOMAČE OČE			
			VERSIJEVA OPERA						VARNOST. ODVEŠČEV. SLUŽBA			

Kadrovske vesti

TOZD TDP: prišli: Jurko LEGAN, Džemal ADROVIČ, Anica GORŠE, Jože NOVAK; odšli: Martin GRACAR (samovoljno), Jože ŽUPEVC (samovoljno), Jožica ROZMAN (sporazum), Amalija MAKŠE (sporazum), Josip RAJCI (samovoljno), Alojz SLAK (sporazum), Janko ŠTINE (samovoljno), Janez MIKLIČ (upokojitev)

TOZD TVP: odšli: Marija DEBELJAK (upokojitev), Janez NOSE (smrt), Anton ŠPELKO (sporazum).

TOZD TSP: prišli: Jože ŠIMENC, Jožica ŠMIDERER, Muslija TARANIŠ, Marijan BRULC; odšli: Branka MALEŠEVAC (sporazum), Jožica MIHALIČ (smrt).

DSSS: prišli: Slavko VIDMAR, Marta RAČEČIČ, Bogdan KOZINA, Franc EPRIČ, Jože BOH (iz TOZD Žaga Straža).

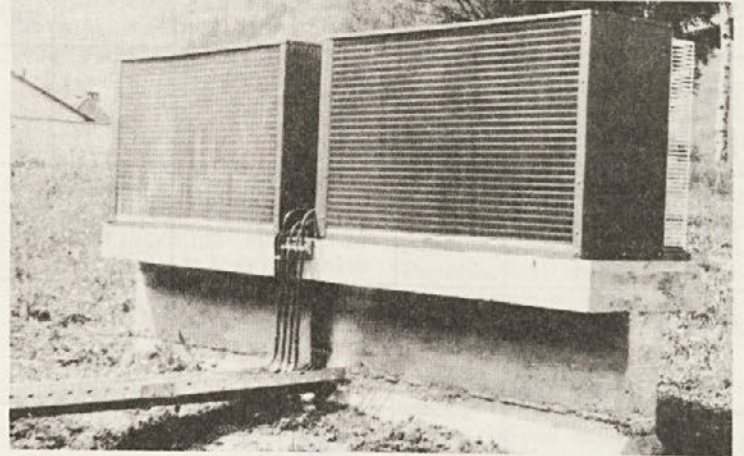
TOZD TPP: prišli: Anton NOVAK, Zvonko RADMAN, Ksenija GRABENŠEK, Marija TURK; odšli: Janez UMEK (samovoljno), Rudi MIHALIČ (samovoljno), Franci LOJK (samovoljno), Barbara FLAJS (samovoljno), Vera ZIRER (upokojitev).

Metlika: prišli: Jože BAJUK.

TOZD Žaga Straža: prišli: Ivo GRGIČ; odšli: Ivo BUBNJIČ (samovoljno), Tomo VARDIČ (sporazum), Jože BOH (DSSS).

V ponedeljek 17. 3. 1978 je bil ustanovni občni zbor „Športnega društva Novoles“. V prihodnji številki vas bomo podrobneje seznanili s cilji, ki si jih je društvo zastavilo.

V minulem tednu je z dvomesečno zamudo začela obratovati klimatska naprava, ki vzdržuje ustrezno temperaturo in vlago v prostoru kjer se nahaja naš novi računalnik. Na zgornjem posnetku sta zračna kondenzatorja ki sta sestavni del klimatske naprave.

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi drage žene in sestre

JOŽICE MIHALIČ

se iskreno zahvaljujemo osnovni organizaciji sindikata TOZD TSP za podarjeni venec, sodelavcem pa za denarno pomoč in izrečeno sožalje. Iskrena hvala tudi govorniku za poslovilne besede, godbi Novoles in vsem, ki so jo spremili na njeni prerani zadnji poti.

Mož Jože in sestra Marija

Ob smrti mojega očeta

ANTONA TISOVICA

iz Straže se iskreno zahvaljujem OO sindikata za izrečeno sožalje in podarjeni venec. Iskrena hvala tudi sodelavcem in vsem, ki so pokojnega očeta spremili na njegovi zadnji poti.

PAVEL TISOVIC

Ureja uredniški odbor: Bojan Bencik, Stanko Hodnik, Ana Košmerl, Jože Novinec, Igor Slak, Emil Trampuš, Martina Volf in Boris Vovk. Predsednik uredniškega odbora: Franc Redek.

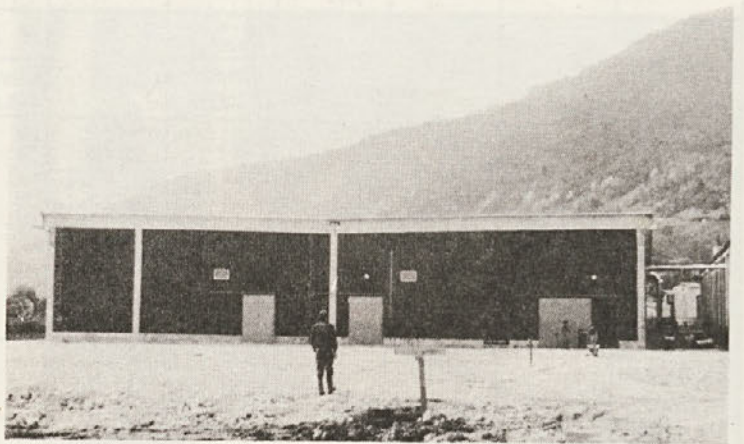
Glavni, odgovorni in tehnični urednik Vanja Kastelic. Izdaja delovna organizacija „NOVOLES“, lesni kombinat Novo mesto – Straža. Naklada 2450 izvodov. Stavek, filmi in montaža: ČZP DOLENJSKI LIST. Tisk: KNJIGOTISK Novo mesto. – Glasilo je oproščeno temeljnega prometnega davka na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 31. januarja 1978.

Ob mnogo prerani izgubi moža in očeta

IVANA NOSETA

vzdrževalca v TOZD TVP, se iskreno zahvaljujemo OOS TOZD TVP za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Iskrena hvala sodelavcem MD za materialno pomoč pri lajšanju njegovega neizmerne trpljenja, tovariške obiske in organizacijo spremstva na zadnji poti. Iskrena hvala dr. Zoriču za pomoč v času bolezn. Vsem, ki ste se nas spomnili, z nami sočustvovali in nam stali ob strani, še enkrat iskrena hvala.

Žena Angela, otroci: Jani, Elka, Marjan, Milan in mama Marija

Na gornji fotografiji je nova decimetrica v Straži. – Spodnji posnetek pa nam predstavlja del moderne prežračevalne naprave ki deluje po MOLDOW sistemu.

